

Bedre levevilkår for
HEDEPLETVINGE

Life ASPEA: Nyhedsbrev nr. 6 – juni 2008

Life ASPEA
Skov- og Naturstyrelsen,
Himmerland

Møldrupvej 26
9520 Skørping

Tlf. 98 39 10 14
Fax 98 39 27 14
EAN: 5 798 000 860 308
Officiel post:
himmerland@sns.dk

Projektleder
Søren Kjær
tlf. 96 82 04 22

Information
Peter A. Larsen
tlf. 96 82 04 40

Aftaler om naturpleje samt
råd og vejledning:

Vesthimmerlands
kommune:
Carsten Sloth Agesen
tlf. 99 66 73 78

Aalborg Kommune:
Flemming Helsing
tlf. 99 31 31 31

Frederikshavn
Kommune:
Catrine Bjerregaard
Kristensen
tlf. 98 45 63 73

God flyvetur!

Flemming Helsing, der foretager naturovervågning af Hedepletvinge for ASPEA projektet fortæller, at sommerfuglene har haft usædvanlige gode betingelser i år mens de sværmede. Det tørre, solrige vejr i maj og begyndelsen af juni nød Hedepletvinge godt af, både under fødesøgning, parring og den efterfølgende æglægning. Flemming Helsing fortæller, at der var livlig aktivitet, og Hedepletvinge kunne opleves flyve helt fra ved 10-tiden om formiddagen til ved 20-tiden om aftenen.

Hedepletvinge på Engkabbeleje –
foto: Flemming Helsing

Om de gode forhold har resulteret i en forøget bestand, vil den opgørelse af bestandens størrelse, som udarbejdes i juli – august, vise. Her vurderes bestanden nemlig på baggrund af en optælling af larvespind, altså resultatet af alle anstrengelserne.

Flemming Helsing mener, at forholdene har været optimale, både til spredning af arten til nye områder med egnede livsbetingelser og til genetisk

udveksling mellem isolerede bestande. I Napstjert Mose findes der en række, til dels isolerede, små bestande. Her fandt han flyvende Hedepletvinge på de områder mellem bestandene, som Frederikshavn Kommune havde ryddet og plejet. I disse områder var der endnu ikke Djævelsbid (værtsplante for Hedepletvinges larver), men områderne var pludselig tilgængelige for fødesøgning - og udveksling af individer.

Stor interesse for Hedepletvinge-seminar

EU LIFE organisationens flag var hejst over Jerup, da naturplejere fra stat og kommune, repræsentanter for landboforeningerne samt en række fagfolk mødtes til seminar om Hedepletvinge d. 19. maj. De over 70 deltagere hørte om ASPEA projektets resultater, om Hedepletvinges biologi, naturpleje specielt for sommerfugle m.m. Eftermiddagen bød på en spændende tur til Tolshave Mose.

Kreaturer i skole

Under Hedepletvinge-seminaret fortalte biolog Rita Merete Buttenschøn fra Skov & Landskab om en lang række undersøgelser og erfaringer med naturpleje. Hendes indlæg

var naturligvis vinklet specielt mod pleje af arealer hvor Hedepletvinge fandtes eller kunne indvandre.

Græsning med stude på hederne

Under omtale af græsning som vedligeholdende pleje fremhævede hun, at det enkelte individs samt flokkens tillæring til naturtypen spiller en rolle for valg af planter og evne til at udnytte ressourcen. Eksempelvis har man på De himmerlandske Heder med held opdraget stude til hedepleje ved hjælp af erfarne "tantekeer". Et andet eksempel, som flere kunne nikke til, var betydningen af enkelte erfarne dyr i en flok ungkreaturer, der skulle afgræsse vådområder. Udnyttelsen var bedre, og antallet af dyr der "gik i bløde" mindre.

Kogebog til naturpleje for Hedepletvinge

Hestegræsning giver en arts- og urterig plantevækst. Heste (hårdføre racer) kan omsætte mere næringsfattigt foder end drøvtyggere. Heste græsser udvalgte områder, der vedligeholdes med en kort vegetation, mens andre dele af græsgangen græsses let – eller slet ikke.

Indlægget fra Rita mundede ud i en slags *naturplejekogebog* især for Hedepletvinge:

A. To grundlæggende ting skal være på plads – der skal være vand og ikke ret meget næring. Djævelsbid vokser lysåbent, i overgangen mellem vådt og tørt, og arealet kan øges ved at styre afvandingen. Djævelsbid hører til i næringsfattige naturtyper, og er et areal for næringsrigt, kan det forbedres ved udpining. Høslet fjerner f.eks. 10 gange så meget næringsstof som græsning!

B. Planlæg plejen på forhånd ud fra de aktuelle forhold, kendskab til vegetationsdynamik og dyrkningshistorien.

C. Store sammenhængende græsningsområder giver bedre mulighed for en afbalanceret græsningsdrift. Lav f.eks. græsningslaug.

D. Større områder gør det lettere at styre græsningstrykket, f.eks. ved inddragelse af robuste områder, der kan fungere som hvilepladser (meget gødning afleveres her), evt. inddragelse af fodermarker, midlertidige frahegninger osv.

E. Forbered oplejede arealer til græsning med slåning/-afbrænding.

F. Regn med årlig rydning af opvækst og pleje af græsgang.

G. Planlæg løbende opfølgning af påvirkning og effekt og hold regnskab med plejen (noter græsningstryk og –sæson, rydninger mv.).

Får og geder frarådes sammen med Hedepletvinge. De er gode til at kontrollere tilgroning med træer og buske, men de går målrettet mod blomster og blomsterstande.

Fra teori til praksis

Efter seminaret gik turen til en række privatejede arealer i Tolshave Mose, som Frederikshavn Kommune er i færd med at pleje, støttet af ASPEA. Diskussionslysten var stor, for holder teorien?

Ryddet areal hvor der har været foretaget høslet.

Der var foretaget imponerende rydningsarbejder, og førstehåndsindtrykket var flere steder markante landskabelige forbedringer. Den vedligeholdende pleje var dog langtfra på plads endnu. Der er alt for få græssende dyr i området. Nogle steder var der forsøgt med høslet, og det så lovende ud. Andre steder kunne der ses en meget kraftig opvækst af især birk kort tid efter rydning, og der var endnu ikke lavet varige aftaler om græsning eller slæt. I værste fald kan slutresultatet – en tæt, ensaldret birkeskov - blive værre end udgangspunktet. Flere steder var der efter lodsejerønske efterladt "markante" gamle birk, som er veritable frøfabrikker. Her kunne man måske have satset mere på de ege, der dog fandtes, om end de var knap så markante.

Der venter en kolossal opgave for kommunerne, inden man har godt fat i plejen i Natura2000 områder og tilsvarende i de privatejede, fredede områder, en opgave de overtog fra amterne i januar 2007. LIFE projekter som ASPEA kan måske give et lille løft og være med til at skabe et nyttigt erfaringsgrundlag.